

FARMACEUTSKI TEHNIČAR

STRUČNO INFORMATIVNI ČASOPIS FARMACEUTSKIH TEHNIČARA HRVATSKE

Ožujak 2016.

Nakladnik HRVATSKO DRUŠTVO
FARMACEUTSKIH TEHNIČARA
Zagreb, Vlaška 81.a
e. pošta: tajnik@hdft.hr
OIB 83131423239

Predsjednik HDFT-a Marija Žužak
e. pošta: predsjednik@hdft.hr
099/2285905

Glavna i odgovorna urednica Martina Gal
e. pošta: urednistvo@hdft.hr
099/3931947

Uređivački odbor Vesna Anić
Ivan Bilokapić
Svetlana Jakovac
Mirjana Lukavski
Kristina Miković
Jelena Poturica
Sanja Schiller
Danijela Sokač
Nada Vraneković

Adresa uredništva Zagreb, Vlaška 81a (dvorište)
IBAN HR3423600001101240952
s naznakom za "Tehničar"
e. pošta: urednistvo@hdft.hr

Lektorica Mira Jelić, prof.

Tehnička urednica Gordana Vinter, Sveučilišna tiskara d.o.o.

Tisak Sveučilišna tiskara d.o.o. Zagreb
Trg m. Tita 14

Ovaj broj je tiskan u 1500 primjeraka

Najbitnije životno pitanje glasi:
što činite za druge?

Martin Luther King

Uvodnik

Poštovane kolegice i kolege!

Velik je događaj ispred nas – proslava 60. godišnjice postojanja HDFT-a s temom „Farmaceutski tehničar savjetuje – kako zdravo živjeti 50., 60., 70. godine“. Svečani sabor održat će se pod visokim pokroviteljstvom predsjednice Republike Hrvatske Kolinde Grabar-Kitarović.

Zahvaljujemo časopisima, među kojima su Farmaceutski glasnik, inPharma te tim4pin magazin, što su najavili proslavu naše obljetnice u Opatiji.

Svakako obratite pažnju na obavijest vezanu za putovanje na Svečani sabor, koje objavljujemo u ovom broju časopisa.

Kao što ste i primijetili, u današnje vrijeme se na internetu doista može kupiti sve i svašta, pa su tako dostupni i razni lijekovi, dodaci prehrani, medicinska pomagala i, naravno, kozmetički pripravci. Zakon o lijekovima ne dopušta izdavanje lijeka izvan ljekarne te objavljujemo stav Hrvatske ljekarničke komore i Hrvatskog farmaceutskog društva o spornom nacrtu Pravilnika o uvjetima za promet lijekovima na malo na daljinu putem interneta.

Ovo je prvi broj časopisa u ovoj godini i moj zadnji broj kao glavne urednice časopisa „Farmaceutski tehničar“, koji sam uređivala od 2012. godine. Svaki mandat brzo prođe pa tako i ovaj. Uz privatne promjene koje su mi se dogodile u međuvremenu te je kolegica Sanja Schiller uspješno uskočila na mjesto v.d. urednice, od sljedećeg broja uređivanje će preuzeti kolegica Kristina Miković, a ja ću se zbog promjena na privatnom planu posvetiti sretnim, majčinskim, obvezama. Pomagat ću kolegici i dalje koliko joj bude trebalo, ali ona je zadnjih godinu dana vrijedno radila i naučila ono što treba znati o vođenju časopisa tako da vas ostavljam u dobrim rukama.

Sretan Uskrs svim kolegicama i kolegama i njihovim obiteljima te poslovnim partnerima!

S radošću vas očekujemo u Opatiji,

Martina Gal
glavna urednica

Sretan Uskrs!

„INTERNET LJEKARNIŠTVO“ U HRVATSKOJ DANAS

*M. Osenički**

Dio ljekarničkih usluga - u pogledu izdavanja medicinskih pomagala, nekih dodataka prehrani i kozmetičkih pripravaka u Hrvatskoj dostupan je i putem interneta. Međutim, nedavno potpisivanje Pravilnika o uvjetima za promet lijekovima na malo, na daljinu – internetom (dalje: Pravilnik), bivšeg ministra zdravlja Siniše Varge, dr. med. dent. spec., izazvalo je snažne reakcije ljekarničke zajednice.

S obzirom na to da je stupanjem u Europsku uniju Republika Hrvatska obvezna preuzeti i određene zakonske obveze, ova vrsta djelatnosti mora biti dostupna. Navedeni Pravilnik, međutim, ne odgovara prema ljekarničkoj struci niti važećem Zakonu o lijekovima, niti omogućava poštivanje Kodeksa ljekarničke etike i deontologije. Konačni stav Hrvatskog farmaceutskog društva i Hrvatske ljekarničke komore, dan još 16. prosinca 2015. godine, a nastao kao rezultat međusobnih dogovora navedenih organizacija i rasprava s Ministarstvom zdravlja na sastancima tijekom studenoga 2015. godine, jasno govori kako se lijek prema Zakonu o lijekovima može izdati isključivo u ljekarni (slika 1).

Do kraja veljače ove godine na internetskim stranicama Ministarstva zdravlja, otvoreno je bilo e-savjetovanje na temu spornog pravilnika (1). U navedenim je vrstama rasprava (e-savjetovanja) moguće sudjelovati uz prethodnu prijavu, ali samo do datuma označenog kao završetak, ali su komentari dostupni za uvid i nakon završetka rasprave. Međutim, unatoč mogućnosti komentiranja, žalosno je stanje kako farmaceutska struka - već tada - smatra svoje komentare uzaludnima, s obzirom na to da su u nekoliko navrata službena mišljenja Hrvatske ljekarničke komore i Hrvatskog farmaceutskog društva očigledno zanemarena. Hrvatska ljekarnička komora kao reakciju na objavu Pravilnika po hitnom postupku izdala je priopćenje za javnost (slika 2), u kojem su jasno ocrtana pravna i dio stručnih razilaženja s Pravilnikom.

Problem objavljenog Pravilnika, osim već istaknutih pravnih dvojbi, jest i u nedostatku izravne komunikacije s pacijentom. Uzimanje anamneze prema trenutnom je dokumentu vrlo otežano, ako ne i onemogućeno. Upozorenje pacijenta o mogućim interakcijama i nuspojavama svedeno je na formalnost, što ne nosi jednaku težinu kao osobni kontakt i preporuka. Uzima li pacijent pravi lijek za pravu indikaciju u pravom trenutku - nije više jednostavno utvrditi, s obzirom na to da zapravo sam odabire. Ostavljena je mogućnost pacijentu da zatraži konzultacije, no kao što mnogi zdravstveni radnici znaju, neće svaki pacijent samostalno znati postaviti prava pitanja. Nedovoljno

* Maja Osenički, mag. pharm., univ. mag. pharm. razvoj lijekova

HRVATSKA LJEKARNIČKA KOMORA

CROATIAN CHAMBER OF PHARMACISTS

10 000 ZAGREB, Martićeva 27/III, Tel.: 01/4616 805, 01/4633 873

Fax: 01/4616 017, E-mail: hjlk@hjlk.hr, Web: www.hjlk.hr

Priopćenje Hrvatske ljekarničke komore povodom objave i početka e-savjetovanja spornog Nacrtu Pravilnika o Internet ljekarnama od strane Ministarstva zdravlja unatoč jasnom protivljenju struke

- *Ministar Varga je na posljednji dan svog mandata u Ministarstvu zdravlja potpisao sporni Pravilnik kojim se regulira prodaja lijekova putem interneta i uputio ga na javnu raspravu. Zakon o lijekovima (NN 76/13) propisuje mjesto izdavanja lijeka isključivo u ljekarni i za dio bezreceptnih lijekova u specijaliziranoj prodavaonici za promet lijekova na malo.*
- *Odredba u Nacrtu Pravilnika kojom se lijek kupljen putem Interneta može isporučiti na adresu korisnika lijeka prema mišljenju pravnih stručnjaka suprotna je odredbama Zakona o lijekovima (NN 76/13) kojima je propisano mjesto izdavanja lijeka.*
- *U Hrvatskoj će prodaju bezreceptnih lijekova putem interneta moći obavljati SAMO ljekarne, stoga ljekarnička struka mora imati pravo odlučivanja na koji će se način u Hrvatskoj to i provoditi. Uz poštivanje europske regulative, ljekarnicima je na prvom mjestu sigurnost pacijenata i kakvoća lijekova za koje odgovaraju, čuvajući visoku razinu javnog zdravlja uz poštivanje usluga informacijskog društva!*
- *Puštanjem spornog Pravilnika u javnu raspravu, a ne uvažavajući sve stručne i sigurnosne argumente ljekarničke struke u Hrvatskoj i donošenjem ovog pravilnika izravno su dovedene u opasnost sve ljekarne u Hrvatskoj kojima po Zakonu o lijekovima prijeti propisana novčana kazna ako se lijek izdaje izvan ljekarne!*
- *Ljekarnička struka apelira na novoizabrano ministra zdravlja, doc. dr. sc. Nakića da po hitnom postupku ukloni sporni Pravilnik iz javne rasprave (e-Savjetovanja), te da Ministarstvo zdravlja uvaži jasno izrečen stav ljekarničke struke: "Stav ljekarničke struke u Hrvatskoj jest da se lijek koji se naručuje ili kupuje putem interneta može izdati jedino i isključivo u ljekarni (ne dostavlja se na adresu!)"*

OBRAZLOŽENJE

Na posljednji dan svog mandata u Ministarstvu zdravlja, 21. siječnja 2016. godine, prim. Siniša Varga potpisao je sporni **Nacrt Pravilnika** kojim se regulira prodaja lijekova putem interneta, iako prema mišljenju pravnih stručnjaka, **Zakon o lijekovima uopće ne dozvoljava da se lijek izdaje izvan ljekarne.**

Pustivši sporni nacrt Pravilnika u javnu raspravu, a ne uvažavajući ranije dostavljene stručne i sigurnosne argumente ljekarničke struke u Hrvatskoj, izravno je dovedena u opasnost sigurnost svih pacijenata i sve ljekarne u Hrvatskoj kojima po Zakonu o lijekovima prijeti propisana novčana kazna ako se lijek izdaje izvan ljekarne!

Još u srpnju 2015. godine, ministar Varga istaknuo je kako Ministarstvo zdravlja "priprema zakonsku regulativu kojom se putem interneta može kupiti bezreceptne lijekove, ali uz suglasnost same struke."

Nakon višemjesečnih sastanaka u Ministarstvu zdravlja i rada na konačnom nacrtu Pravilnika, Hrvatska ljekarnička komora uputila je, zajedno s Hrvatskim farmaceutskim društvom, jasan stav da se lijek koji se naručuje ili kupuje putem interneta može izdati jedino i isključivo u ljekarni, bez dostavljanja na kućnu adresu. Ministarstvo zdravlja nije uvažilo stav strukovnih institucija, kao niti stav ljekarnika i cijele ljekarničke struke koja je jednoglasno protiv dostave lijeka na kućnu adresu.

U trenutku pisanja ove objave na stranicama Ministarstva zdravlja nije niti objavljeno da je sporni, Pravilnik u postupku otvorenog javnog savjetovanja, za razliku od drugih Pravilnika u javnoj raspravi koji su istog dana stavljeni na stranice Ministarstva zdravlja, što potiče sumnju zašto se sporni Pravilnik potpisao u zadnjem danu mandata, ishitreno, bez informiranja zainteresirane javnosti i bez konkretnog odgovora struci.

Pustivši sporni Pravilnik u javnu raspravu, ne uvažavajući sve stručne i sigurnosne argumente ljekarničke struke u Hrvatskoj, izravno su dovedene u opasnost sve ljekarne u Hrvatskoj kojima po Zakonu o lijekovima prijeti propisana novčana kazna ako se lijek izdaje izvan ljekarne!

Apeliramo na novoizabranog ministra zdravlja, doc.dr.sc. Nakića da po hitnom postupku ukloni sporni protuzakoniti Pravilnik iz javne rasprave (e-Savjetovanja), te da Ministarstvo zdravlja uvaži stav ljekarničke struke koji je vrlo jasno izrečen na posljednjem sastanku u Ministarstvu zdravlja 11. prosinca 2015. godine, na kojem je zaključeno kako europska regulativa eksplicitno ne nalaže da se lijek mora dostaviti na kućnu adresu. Navedeni argumentirani stav poslan je u pisanom obliku 18. prosinca 2015. (*U prilogu se nalazi dopis upućen Ministarstvu zdravlja.*)

Zaključno, Vijeće Hrvatske ljekarničke komore smatra, a Hrvatsko farmaceutsko društvo podržava taj stav, da je potrebno suzdržati se od ovakvog oblika liberalizacije tržišta bezreceptnih lijekova, s ciljem sprječavanja neželjenih posljedica uslijed pogrešne i neodgovorne primjene lijekova koji su djelotvorni i sigurni kada se koriste pod nadzorom i uz stručni savjet ljekarnika.

Gradani Republike Hrvatske imaju pravo na najkvalitetniju zdravstvenu zaštitu, koja mora uključivati savjet ljekarnika o sigurnoj primjeni lijekova zajamčene kakvoće i pouzdane sljedivosti i porijekla.

Predsjednik

Mate Portolan, mag.pharm.
M. Portolan

KLASA: 011-01/15-01/05

URBROJ: 330-01-15-5

Zagreb, 15. prosinac 2015.

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZDRAVLJA
n/p g. ministra
Siniša Varga, dr.med.dent.
Ksaver 200a
10 000 ZAGREB**

Predmet: Promet lijekovima na daljinu putem interneta

Stav Hrvatske ljekarničke komore i Hrvatskog farmaceutskog društva

Poštovani,

sukladno dogovoru sa sastanka s predstavnicima Ministarstva zdravlja dana 11. prosinca 2015. dostavljamo Vam **stav Hrvatske ljekarničke komore i Hrvatskog farmaceutskog društva na načrt Pravilnika o uvjetima za promet lijekovima na daljinu putem interneta.**

Stav ljekarničke struke u Hrvatskoj jest da se lijek koji se naručuje ili kupuje putem interneta može izdati jedino i isključivo u ljekarni.

U svrhu jasnog argumentiranja i izražavanja jedinstvenog stava ljekarničke struke u Hrvatskoj, referirat ćemo se na sljedeće pravne akte:

- **Direktiva 2011/62/EU Europskog parlamenta i Vijeća** o izmjeni Direktive 2001/83/EZ o Zakoniku Zajednice koji se odnosi na lijekove za primjenu kod ljudi, u svrhu prevencije unosa krivotvorenih lijekova u legalni opskrbni lanac
- **Direktiva 2001/83/EZ Europskog parlamenta i Vijeća** o zakoniku Zajednice o lijekovima za humanu primjenu
- **Direktiva 2000/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća** o određenim pravnim aspektima usluga informacijskog društva na unutarnjem tržištu, posebno elektroničke trgovine (**Direktiva o elektroničkoj trgovini**)
- **Direktiva 98/34/EZ Europskog parlamenta i Vijeća** o utvrđivanju postupka osiguravanja informacija u području tehničkih normi i propisa

- **Provredbena uredba Komisije br. 699/2014.** o izgledu zajedničkog logotipa za identifikaciju osoba koje javnosti nude lijekove na prodaju na daljinu i tehničkim, elektroničkim i kriptografskim zahtjevima za provjeru njegove autentičnosti

Hrvatska ljekarnička komora i Hrvatsko farmaceutsko društvo su svjesni obveza koje je Republika Hrvatska preuzela pristupanjem Europskoj uniji pa tako i odredbi **Direktive 2011/62/EU** koju je potrebno uvažiti pri izradi podzakonskog akta koji regulira promet lijekovima na daljinu putem interneta.

Cilj navedene Direktive je osigurati funkcioniranje tržišta lijekova te visoku razinu zaštite javnog zdravlja od krivotvorenih lijekova.

Sud Europske unije priznao je vrlo specifičnu prirodu lijekova koji se po svojim terapijskim učincima bitno razlikuju od ostalih proizvoda, drži da su ljudsko zdravlje i život na prvom mjestu koje štiti i zastupa Europska unija, ali da je zadatak država članicama odrediti razinu zaštite javnog zdravlja kao i način postizanja te razine.

Uzimajući u obzir Direktivu 2001/83/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. studenoga 2001. o Zakoniku zajednice o lijekovima za humanu primjenu, a posebno njezin članak 85c, stavak 3.

Europska Komisija donijela je **Provredbenu uredbu Komisije 699/2014** koja jasno ukazuje što se mora odmah i nedvojbeno primijeniti:

- **Izgled zajedničkog logotipa na razini EU**
- **Dostupnost internetske stranice na način da se javnost lako moće uvjeriti da je riječ o pouzданoj stranici**
- **Poveznica internetske stranice ovlaštene / opunomoćene osobe i internetske stranice na kojoj se nalazi nacionalni popis ljekarni mora biti nepromjenjiva i uzajamna.**

Iz sadržaja Provredbene **Uredbe Komisije br. 699/2014** o izgledu zajedničkog logotipa za identifikaciju osoba koje javnosti nude lijekove na prodaju na daljinu i tehničkim, elektroničkim i kriptografskim zahtjevima za provjeru njegove autentičnosti jasno je kako nema nikakvih detalja ni spomena obaveze dostave lijekova na kućnu adresu što znači da **nema imperativne obveze uvođenja obavezne dostave lijekova na kućnu adresu, a koji su naručeni internetskim putem.**

Direktiva 2011/62/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2011. koja dopunjuje Direktivu 2001/83 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. studenoga 2001. o Zakoniku Zajednice koji se odnosi na lijekove za ljudsku uporabu, vezano uz krivotvorene lijekove **također u svome tekstu ne spominje (obaveznu) dostavu lijekova na kućnu adresu.**

U uvodu Direktive 2011/62/EU stavak 32. navodi vrlo jasno da **je cilj ove Direktive osigurati funkcioniranje unutarnjeg tržišta lijekova i istodobno osigura visoka razina zaštite javnog zdravlja od krivotvorenih lijekova**, a Direktiva se ne bavi otpremanjem tj. dostavom lijekova na kućnu adresu.

Nadalje, Uredba je obvezujući zakonodavni akt koji se mora u cijelosti primjenjivati u čitavoj Europskoj uniji, dok je Direktiva zakonodavni akt kojim se utvrđuje cilj koji sve države članice EU-a moraju ostvariti. Međutim svaka država samostalno odlučuje o načinu. Uredbe i direktive najvažniji su izvori prava Europske unije, budući da uvijek imaju obvezujući karakter i uvijek su upućene državama

članicama. Međutim, za razliku od uredbi koje su u potpunosti izravno primjenjive, direktive obvezuju u pogledu rezultata koji se mora ostvariti. Dakle, direktive obvezuju države članice kojima su upućene, što se tiče ciljeva koje treba ostvariti, a nacionalnim vlastima ostavljaju slobodu izbora načina i sredstva koje će upotrijebiti kako bi se postigao zadani cilj. **Svrha direktive nije osiguranje jedinstvenog prava Unije**, kao što je to slučaj kod uredbi. Shodno tome, **svaka država članica može samostalno odrediti način izdavanja bezreceptnog lijeka krajnjem korisniku**, a posebice se preporučuje uvažavati mišljenje i autonomija stručnog tijela (regulirane struke) ukoliko je to apsolutno u interesu potrošača i javnog zdravlja.

Jasan je zaključak kako se niti iz Direktive 2011/62 niti iz Provedbene uredbe 699/2014 **ne može iščitati pravna obveza uvođenja dostave lijekova na kućnu adresu**, a koji su naručeni ili kupljeni internetskim putem.

Štoviše, **Direktiva o elektroničkoj trgovini vrlo jasno navodi kako ona mora osigurati visoku razinu zaštite ciljeva od općeg interesa, posebno zaštitu potrošača i javnog zdravlja**. Direktiva 2000/31 Europskog parlamenta i Vijeća o određenim pravnim aspektima usluga informacijskog društva na unutarnjem tržištu, posebno elektroničke trgovine (Direktiva o elektroničkoj trgovini) navodi u stavku 32. uvodnog dijela: Radi uklanjanja prepreka razvoja prekograničnih usluga u Zajednici, koje na internetu mogu nuditi članovi reguliranih struka, **potrebno je na razini zajednici zajamčiti poštivanje pravila struke posebno s ciljem zaštite potrošača i javnog zdravlja...**

Ono što je posebno važno jest sljedeća činjenica navedena u Direktivi o elektroničkoj trgovini (stavak 18. uvodnog dijela)- **Usluge informacijskog društva obuhvaćaju široki raspon djelatnosti koje se odvijaju na internetu; te se djelatnosti posebno sastoje od prodaje roba na internetu, ali djelatnosti kao što su isporuka roba kao takva nisu obuhvaćene**.

Direktiva o elektronskoj trgovini jasno navodi po pitanju usluga informacijskog društva kako se područje koordinacije zahtjeva ne odnosi na zahtjeve koji se primjenjuju na robe kao takve, **niti se primjenjuju na isporuke robe**.

Uzveši u obzir skrb za zaštitu potrošača i javno zdravlje, vrlo specifičnu prirodu lijekova koju je Sud Europske unije priznao kao bitno različite od ostalih proizvoda, činjenicu da se isporuka „robe“ ne uvrštava u usluge informacijskog Društva, te jasan stav strukovnih tijela hrvatskog ljekarništva da se lijek naručen putem interneta ne dostavlja na kućnu adresu, **ne vidimo nikakvog opravdanog razloga da se dostava lijekova na kućnu adresu implementira u Pravilnik**.

Države članice Europske unije imaju različite modele prodaje lijekova putem interneta, neke još nisu implementirale svoje modele, no jednako tako nema racionalne niti pravne zapreke da Hrvatska unutar europskih propisa razvije svoj vlastiti model nudenja bezreceptnih lijekova na prodaju putem interneta, **ukoliko su u potpunosti ispunjeni svi ciljevi Provedbene uredbe Direktive 2011/62**.

Štoviše, države koje još nisu implementirale prodaju lijekova putem interneta, a imaju dobru ljekarničku mrežu i geografsku pokrivenost ljekarničkom djelatnošću kao Hrvatska, s ciljem zaštite potrošača i javnog zdravlja, te promicanjem odgovorne primjene lijekova uz ljekarnika kao „gatekeepera“ zdravstvenog sustava, mogu usvojiti upravo hrvatski model pri kojem se pacijent dodatno educira putem usluga informacijskog društva na prilagođeno „patient-friendly“ web stranici ljekarne, prije razgovora s ljekarnikom!

Želimo istaknuti pitanja i odgovore na službenoj stranici europa.eu:

Q&A- Directive on falsified medicines

[http://europa.eu/rapid/press-release MEMO-11-91_en.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-11-91_en.htm)

Direktiva 2011/62 NE HARMONIZIRA pravila i propise za „internet ljekarne“ u EU. **Pitanje hoće li se i na koji način provoditi prodaja lijekova putem interneta ostaje odluka individualno države članice.**

Prema tome, **državama članicama ostavljena je mogućnost da odrede kako će i na koji način utvrditi uvjete za maloprodaju lijekova na daljinu.**

U tom smislu, a sukladno odredbama Direktive 2011/62/EU Glavna Skupština Hrvatske ljekarničke komore na svojoj je sjednici dana 12. prosinca 2015. godine donijela jednoglasno odluku **da se lijek naručen putem interneta može izdati jedino i isključivo u ljekarni.**

A) POZITIVNI PROPISI REPUBLIKE HRVATSE KOJIMA JE PROPISANO DA SE LIJEK NARUČEN PUTEM INTERNETA MOŽE IZDAVATI ISKLJUČIVO U LJEKARNI

U prilog tome određen je i Zakon o lijekovima (Narodne novine broj: 76/13), članci 107. i 135. koji propisuju mjesto izdavanja lijeka i to isključivo u ljekarni i specijaliziranoj prodavaonici za promet lijekova na malo.

Zakon o lijekovima (NN 76/13)

Članak 107.

S obzirom na mjesto izdavanja lijekovi se razvrstavaju u sljedeće skupine:

1. lijekovi koji se izdaju na recept u ljekarni,

2. lijekovi koji se izdaju bez recepta u ljekarni i

3. lijekovi koji se izdaju bez recepta u ljekarni i specijaliziranim prodavaonicama za promet na malo lijekovima.

Članak 135.

(2) Sukladno članku 106. stavku 2. ovoga Zakona, lijekove koji se izdaju na recept, dopušteno je izdavati isključivo u ljekarnama, a izdavanje lijekova koji se izdaju bez recepta dopušteno je i u specijaliziranim prodavaonicama za promet na malo lijekovima, sukladno rješenju Agencije o odobrenju za stavljanje lijeka u promet.

Nesporno je da Zakon o lijekovima propisuje mogućnost da fizičke i pravne osobe koje obavljaju ljekarničku djelatnost u Republici Hrvatskoj mogu nuditi **za prodaju** lijekove bez recepta, međutim, samo **izdavanje** lijeka, koji pojmom ovaj članak zakona ne navodi, isključivo je ograničeno na prostor ljekarne, a sukladno članku 107 Zakona o lijekovima NN 76/13.

Slijedom navedenog, slijedeći pozitivne propise Republike Hrvatske i to Zakona o lijekovima NN 76/13 zaključujemo da fizičke i pravne osobe koje obavljaju ljekarničku djelatnost u Republici Hrvatskoj mogu slobodno **prodavati** (čl.136. Zakona o lijekovima NN 76/13) lijekove putem interneta, a da je takav lijek naručen putem interneta kupac u mogućnosti preuzeti isključivo u ljekarni u kojoj će mu navedeni lijek biti **izdan** (čl.107 Zakona o lijekovima NN 76/13).

Tome u prilog idu i Prekršajne odredbe Zakona o lijekovima i to članak 226.st1.t.22.

(NN 76/13) kojom je propisano da ako se izdaje lijek na mjestu suprotnom odobrenom u odobrenju za stavljanje lijeka u promet (čl.135.st.2.i3.), kao i članak 227.st.1.t.11 Zakona o lijekovima (NN 76/13) kojim člankom je propisana novčana kazna ako se izda lijek na način i na mjestu protivno danom odobrenju za stavljanje u promet (čl.106. i 107).

B) PREPORUKA LJEKARNIČKE STRUKE DA SE LIJEK NARUČEN PUTEM INTERNETA MORA IZDAVATI ISKLJUČIVO U LJEKARNI

U dalnjem tekstu Hrvatska ljekarnička komora i Hrvatsko farmaceutsko društvo navode i razloge koji proizlaze iz pravila ljekarničke djelatnosti kao dijela zdravstvene djelatnosti.

Posebno se ističe da uputa o lijeku koja je priložena u pakiranju često nije jasna i razumljiva osobama koje nisu zdravstveni djelatnici i stoga je za sigurnost primjene lijeka neophodan razgovor s ljekarnikom.

S obzirom da se bezreceptni lijekovi uglavnom koriste za samoliječenje, posebna je dužnost ljekarnika da u izravnom kontaktu s pacijentom upozori na moguće kontraindikacije i nuspojave lijeka i osigura ispravno izdavanje lijeka. Među bezreceptnim lijekovima postoje brojni lijekovi (npr. nesteroidni antireumatici) koji imaju značajne nuspojave i interakcije, ako se ne primjenjuju prema uputama ljekarnika. Nadalje, pacijenti često pogrešno tumače svoje simptome i pogrešno se samoliječe što dovodi do komplikacija prvotne tegobe i razvoja bolesti ili do nastanka neke nove bolesti ili tegobe.

Takoder, ovim prijedlogom Pravilnika nije riješeno pitanje kako sprječiti djecu odnosno maloljetnike da naručuju lijekove putem interneta što također može dovesti do problema sa zdravljem korisnika i odgovornosti ljekarnika.

Za sigurnu, pravilnu i odgovornu primjenu bezreceptnih lijekova u samoliječenju nužan je stručan savjet i procjena ljekarnika.

Posebno ukazujemo na zaključke ekspertne radionice Europskog ravnateljstva za kakvoću lijekova i zdravstvenu skrb Vijeća Europe (*European Directorate for the Quality of Medicines & Health Care – EDQM*), održane u Republici Hrvatskoj u suradnji s Agencijom za lijekove i medicinske proizvode na temu prodaje lijekova putem interneta. Tom prilikom vodeći regulatorni stručnjaci iz država EU zaključili su kako je „proces prodaje lijekova putem interneta vrlo složen i fragmentiran, uz mnogobrojna neodgovorena pitanja o pravnoj i praktičnoj izvedbi takvog oblika prodaje lijekova, njihovoj distribuciji do pacijenta, sigurnom pristupu prikladnom i sigurnom lijeku, stručnom informiranjem o lijeku i dr. **Zdravstveno skrbiti o pacijentima uz brigu o njihovoj sigurnosti i kakvoći lijekova koji se nude putem interneta je vrlo složen i kompleksan proces. Internet ljekarništvo s jedne strane ima svoje prednosti (brža dostupnost lijekovima, mogućnost uvida u veći broj lijekova, privatnost, jednostavnost), no s druge strane izlaže pacijente riziku (pojava nelegalnih distribucijskih kanala i krivotvorenenih lijekova, neprikladna uporaba lijekova, krivi lijek za krivog pacijenta, ograničena dostupnost stručnog savjeta magistra farmacije, ...). Prije nego li se uopće uredi oblik prodaje lijekova putem interneta u jednoj državi, svi interesni sudionici moraju zajedničkom raspravom razmotriti sve prednosti i rizike ovakve liberalizacije, uz preduvjet kako pacijenti moraju imati objektivne, točne i transparentne informacije te da se vodi računa o zaštiti javnog zdravlja i potrošačkih prava korisnika lijeka“, zaključak je EDQM-ovih stručnjaka koji su boravili u Hrvatskoj!**

Ovdje se posebno otvara problematika odgovornosti ljekarnika kao i osiguranja ljekarnika za slučaj nastanka štetnih posljedica po zdravlje korisnika lijekova u slučaju Internet prodaje lijeka. Naime, ljekarnička struka ovim dopisom upozorava na mogućnost neprikladne uporabe lijekova uz ograničenje dostupnosti stručnog savjeta magistara te kao takva ne može preuzeti odgovornost za sve štetne posljedice koje bi proizašle iz prodaje lijekova putem interneta, ukoliko bi se isti lijekovi dostavljali putem dostavljača umjesto izdavalici u ljekarnama, a za što se zalažu i Hrvatska ljekarnička komora i Hrvatsko farmaceutsko društvo.

Zaključno, Vijeće Komore HLJK smatra, a Hrvatsko farmaceutsko društvo apsolutno podržava taj stav, da je potrebno suzdržati se od liberalizacije tržišta bezreceptnih lijekova s ciljem sprječavanja neželjenih posljedica uslijed pogrešne i neodgovorne primjene lijekova koji su djelotvorni i sigurni kada se koriste pod nadzorom i uz stručni savjet ljekarnika.

Za sve gore navedene stavove proizašle iz spomenutih Direktiva i Provedbene Uredbe, zatražili smo autentično tumačenje Europske Komisije.

S poštovanjem,

Predsjednik Hrvatskog farmaceutskog društva

Predsjednik Hrvatske ljekarničke komore

Mr.sc. Darko Takač, mag.pharm., spec.

Mate Portolan, mag.pharm.

je razrađen i segment dostave lijeka. Teret dostave prebačen je na ljekarnu, no nije razjašnjeno pod kojim uvjetima (evidencije, ovlaštenja, zahtjevi za transport i preuzimanje/izdavanje). Poštivanje segmenata, poput hladnog lanca ili sličnih specifičnosti (unakrsne kontaminacije), donosi velik ekonomski i finansijski pritisak na ljekarnu. Taj pritisak prevelik je za male ljekarne, time se pojačava sraz između ljekarničkih lanaca i malih privatnih ljekarnika. Nadzor nad internetskom prodajom lijekova obavljat će Agencija za lijekove i medicinske proizvode, ali i taj segment zahtijeva stalni nadzor, sustave koji su visokootporni na računalne provale („hakiranje“), serversku podršku i niz drugih tehničkih zahtjeva. Zbog potrebe i obveza prema Europskoj uniji, pravilnik ove vrste mora biti donesen, ali uz odobrenje i savjetovanje sa strukom. Nikako sustav „click and buy“ (koji je zapravo predložen aktualnim Pravilnikom) ne smije se smatrati adekvatnim kada govorimo o ljudskom zdravlju.

Ipak, sva savjetovanja i službeni stavovi ostat će „mrtvo slovo na papiru“, čak i uz poduzete sve moguće mjere opreza ako pacijent i dalje - radi uštede - uzima najjeftiniju

verziju onoga što sam misli da mu treba u tom trenutku, oslanja se na neovlaštene portale i izvore. Žalosno, ali istinito, internetska prodaja lijekova u svijetu je postala toliko raširen fenomen, da se i u nizu televizijskih emisija i filmova zloupotrebljavanje istog (bilo od pacijenta ili osobe koja neovlašteno upada u elektronske sustave ljekarni) prečesto pojavljuje. Žalosno bi bilo da se izgubi kontakt i komunikacija s pacijentom, s obzirom na to da je on najčešće onaj koji spašava živote – bilo zahvaljujući odabiru pravog lijeka za pravu indikaciju, sprečavanjem mogućih interakcija, objašnjenjem pravilne primjene ili odbijanjem izdavanja zbog neadekvatne indikacije. Da ne spomnjemo pacijente koji dolaze u ljekarnu samo radi razgovora sa simpatičnom magistrom.

LITERATURA:

1. <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=2634>
2. Zakon o lijekovima (pročišćeni tekst zakona NN 76/13, 90/14)

LJEKOVITOST MASLINE

*E. Vedriš**

Najstarije stablo masline, prema nekim spoznajama, nalazi se u Izraelu i staro je 2450 godina. U naše krajeve maslina je došla s Krete oko 500 godina prije Krista i postupno se širila u druge zemlje Sredozemlja i Europe. Najstarija maslina u Hrvatskoj nalazi se u Kaštel Štafiliću i njezina starost se procjenjuje na 1500 godina.

U svijetu se intenzivno uzgaja 70, a u Hrvatskoj 20 sorti maslina.

Prvi objavljeni zapis o medicinskoj uporabi lista masline objavljen je u Velikoj Britaniji 1854. godine o čaju iz maslinovog lista, kojim je autor Hanbury liječio bolesne povratnike od groznice iz tadašnjih engleskih kolonija. Izradio je i učinkovitu tinkturu lista masline te smatrao da je gorka supstancija upravo njezin ključni ljekoviti sastojak. Bio je u pravu, jer se drvo njime brani od nametnika, a nalazi se još i u listu te u maslinovu ulju. Danas znamo da je to ljekoviti sastojak oleuropein, koji je vrlo detaljno istražen.

Godine 1962. jedan je talijanski znanstvenik dokazao djelotvornost oleuropeina u snižavanju visokog tlaka, a novija istraživanja pokazuju da je kod hipertenzije također djelotvoran i oleuropezid, drugi ključni sastojak ekstrakta lista masline.

Izolirana je djelatna tvar **elenolna kiselina** sa snažnim antimikrobnim učinkom. Kasnije se otkrilo da i drugi sastojci hidrolitičke razgradnje oleuropeina imaju izvrsno antimikrobno djelovanje, kao i drugi vrijedan sastojak ekstrakta masline - **oleuropezid**.

Djelotvorni antimikrobni spektar obuhvaća čak 126 vrsta patogenih bakterija, gljivica, virusa i parazita. Farmaceutska kompanija Upjohn prva je dokazala antivirusni učinak kalcijeve soli elenolne kiseline (kalcijev enolat).

Vrlo je vrijedan i širok spektar virusa, koje uništava ekstrakt lista masline, jer se danas protiv virusnih bolesti vrlo teško boriti, prvenstveno zbog velike brzine mutacija virusa te se viroze pobjeđuju stimulacijom povećanja imunosti. Nekoliko najvažnijih viroza za koje je laboratorijski ili klinički dokazan antivirusni učinak ekstrakta lista masline: hepatitis (A, B i C), meningitis, herpes simplex, influenca, poliomijelitis, AIDS, sifilis, tuberkuloza, Maloney leukemija i Maloney sarkom i neke druge bolesti uzrokovane virusima.

Znanstvenici Farmakološkog instituta iz Milana ustanovili su djelotvornost oleuropeina na snižavanje LDL kolesterola (zvanog "loši" kolesterol), koji je ključni čimbenik u nastajanju ateroskleroze i razvitka bolesti srca i krvožilnog sustava. Još šezdesetih godina prošlog stoljeća utvrđen je poboljšani protok krvi koji normalizira srčani ritam i štiti od srčanih aritmija.

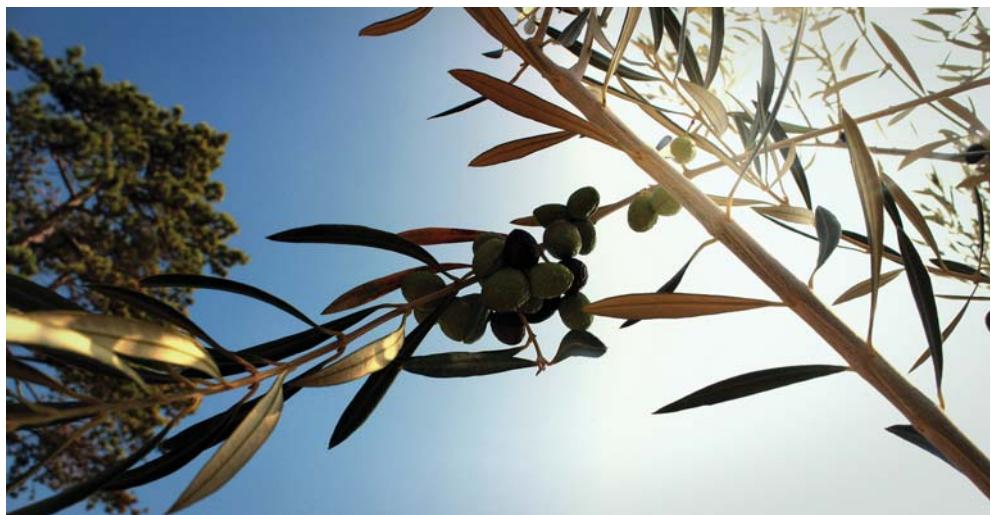
* dr. sc. med. Edo Vedriš, dipl. ing., mag. pharm.

Fasciniraju novija istraživanja djelotvornosti ekstrakta lista masline kod sinusitisa i drugih bolesti dišnog sustava, fibromialgije, sindroma kroničnog umora, dijabetesa, artritisa, vaginitisa, botulizma, zaušnjaka, listerije, malarije, čira na želucu (dokazano antibakterijsko djelovanje na Helicobacter pylori), upale mokraćnih putova i dr. Eksperimentalno i klinički je potvrđeno da je ekstrakt lista masline gotovo netoksičan, siguran i da se dobro podnosi.

Tehnološka istraživanja idu u smjeru povećanja koncentracije nekih od spomenutih djelatnih tvari ekstrakta lista masline, primjerice elenolne kiseline sa 5 % na 15 %. Te vrijedne djelatne tvari, koje pripadaju skupini tvari tzv. iridoida vrlo su osjetljive, pa je ekstrakt lista masline dobiven industrijskom ekstrakcijom od svježeg i rukom ubranog lista još uvijek u tekućem obliku. No, novije tehnoške metode (ultrazvukom i mikrovalovima potpomognuta ekstrakcija) primjenjuju se radi dobivanja suhog ekstrakta, koji se onda može preraditi u farmaceutske oblike (kapsule, tablete i dražeje) praktične za uzimanje.

Plod masline je stavljen na drugo mjesto jer su istraživanja njegovih ljekovitih svojstva počela znatno kasnije, tj. devedesetih godina prošlog stoljeća. Do tada se konzervirani plod masline rabio isključivo za jelo, o tomu postoje tisućljetna gastronomска iskustva.

Italija je najveći uzgajivač i prerađivač masline ne samo na Sredozemlju nego i u čitavom svijetu pa su istraživanja ljekovitosti ploda masline počela upravo u Italiji. Grupa Indena iz Milana je najveći svjetski proizvođač iscrpina ljekovitog bilja i voća. Osim što najsuvremenijim tehnologijama proizvode iscrpine u tekućem i suhom obliku, najveća su im dostignuća u proizvodnji izoliranih čistih supstancija iz tih iscrpina, pa su neke od njih registrirane kao lijekovi u raznim farmaceutskim oblicima. Sve iscrpne su standardizirane, što znači da uvijek sadrže jednaku količinu djelatnih tvari, ili s koncentratom tih djelatnih tvari, što je slučaj i s iscrpinama iz ploda masline.

U svojim publikacijama navode da u sredozemnim državama - Grčkoj, Italiji i Španjolskoj - prosječna dnevna potrošnja maslinova ulja po stanovniku iznosi između 30 i 50 g na dan, što odgovara od 11 do 18 g ploda masline dnevno.

Plod masline konzumira se uz jelo pa je prosječna dnevna potrošnja po stanovniku tih država oko 8 g (3 do 4 ploda masline), čime se prosječno unosi oko 16 mg polifenola (kojih ima oko 0,2 % u konzerviranom plodu masline). U žarištu njihove znanstvene pozornosti su **polifenoli** (snažni antioksidansi), o kojima će biti više govora u nastavku članka.

List i plod masline pogodan za ekstrakciju treba biti svjež i rukom obran plod zrele masline dok je još zelene boje i od sorti koje sadrže najviše polifenola. Tehnološki postupci omogućavaju ekstrakciju samo s alkoholom i vodom.

Polifenoli kao snažni antioksidansi su blokatori peroksidnih i hidroksilnih radikala te inhibitori peroksidacije u jetri, koja ugrožava eritrocite te smanjuju oksidativni stres sprečavajući peroksidaciju lipida. Nadalje, polifenoli posjeduju djelotvorni mehanizam zaštite od oksidativnog stresa i nastanka neurodegenerativnih bolesti (primjerice, multiple skleroze i Alzheimerove bolesti).

Dokazan je i direktni zaštitni antitumorski učinak ekstrakta ploda masline na jedan oblik leukemije i malignog tumora želuca te protuupalni i antitrombotski učinak.

Nadalje, eksperimentalno i klinički je dokazan učinak sprečavanja oksidacije LDL kolesterola, a time i zaštite od ateroskleroze i koronarne bolesti srca. Zanimljiv je i zaštitni učinak od oksidativnog stresa kod pasivnog pušenja.

Standardizirani suhi ekstrakt ploda masline sadrži najmanje 30 % polifenola (verbaskozid, hidroksitirozol i kafeinsku kiselinu). Toksikološka i alergološka ispitivanja pokazala su gotovo potpunu netoksičnost i otpornost na iritaciju kože i sluznicu.

Opextan je ekstrakt ploda masline, koji sadrži povećanu koncentraciju polifenola verbaskozida koji je pet puta djelotvorniji od nekih drugih polifenola.

Istraživanja su fokusirana na tri ključna učinka: smanjenje osjetljivosti kože na UV zračenje (zaštita od sunčanja); smanjenje oksidativnog stresa te smanjenje lipidne peroksidacije lokalnom primjenom na koži (smanjenje bora). Sva tri učinka klinički su dokazana i dala su izvrsne rezultate. Oksidativni stres može uzrokovati, ali i ubrzati degenerativne bolesti kao što su parkinsonizam, Alzheimerova bolest i neke druge maligne bolesti. Oksidativni stres povećava mogućnost nastanka bolesti srca i krvožilnog sustava te ubrzava starenje. Dnevni unos Opextana od 160 mg odgovara uzimanju 2 - 3 konzervirane masline na dan ili, približno, konzumaciji 50 g maslinova ulja dnevno. Istraživanja se intenzivno nastavljaju i mogući su novi dokazi o povoljnim učincima na ljudsko zdravlje.

Posljednji objavljeni podaci o smrtnosti u Hrvatskoj (Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis, 2014.) pokazuju da od bolesti srca i krvožilnih bolesti te „novotvorina“ umire oko tri četvrtine naše populacije. Stoga, svaka dokazana prevencija tih bolesti pridonosi smanjenju ovako visoke smrtnosti od ovih pogubnih bolesti u Hrvatskoj. Preporučljiva i svima je dostupna konzumacija ploda masline te ekstra djevičanskog maslinova ulja kao učinkovitog smanjenja rizika od tih smrtonosnih bolesti.

NOVO

Ne brini ljubavi,

VEĆ SAM OK!

ASPIRIN® PLUS C
FORTE

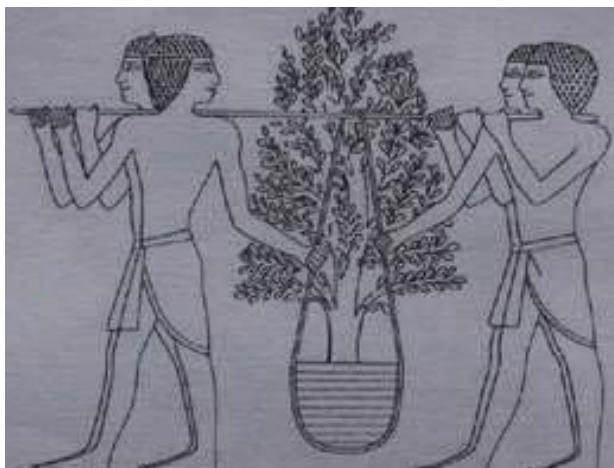
Prije upotrebe pažljivo pročitajte uputu o lijeku,
a o rizicima i nuspojavama upitajte svog lječnika ili ljekarnika.

AROMATERAPIJA

*J. Metelko **

KORIJENI AROMATERAPIJE

Godine 1928. službeno je uveden naziv aromaterapija, iako je upotreba aromatičnog ulja poznata i davno prije toga. Biljke su imale važnu ulogu u mnogim civilizacijama - za liječenje, uspostavljanje psihičke ravnoteže, privlačenja partnera, kozmetici, pa se i mnogi obredi nisu mogli zamisliti bez djelovanja biljaka. U doba pr. Kr. drevni iscjelitelji primjenjivali su svoja umijeća prirodne medicine i pomoću raznih biljaka rješavali mnoge tegobe u svojim plemenima. A da ne govorimo o kraljici Kleopatri, koja je poznata po svojoj ljepoti i koja je tu ljepotu postizala i čuvala jedino biljnim pripravcima. Kako u ono vrijeme ljudi nisu znali za destilaciju, biljke su tukli, gnječili, potapali u toplu vodu i sl., kako bi iz njih izvukli djelotvornu esenciju.

MODERNA AROMATERAPIJA

Aromaterapija se nije spominjala kao pojam sve do 1910. godine, kada se na svome primjeru kemijski inženjer René - Maurice Gattefossé nije uvjerio u moćno djelovanje biljaka. On je nastradao i zadobio velike opekline u eksploziji u vlastitom laboratoriju. Unatoč primjeni suvremene medicine ubrzo dolazi do plinske gangrene. Vođen intuicijom i znanjem, Gattefossé je aplicirao eterično ulje lavande na opekline i rezultati su bili zapanjujući. Tako s Gattefosséom počinje moderna aromaterapija.

* Jasmina Metelko, med. sr. - aromaterapeut

Aromaterapija svakim danom napreduje i sve je priznatija metoda u prevenciji mnogih problema i pomoć u izlječenju mnogih bolesti.

AROMATERAPIJA je kontrolirana primjena eteričnih ulja, kako bi se uravnotežilo i unaprijedilo zdravlje **tijela, um i duha**.

Kontrolirano - znanje i stručnost aromaterapeuta.

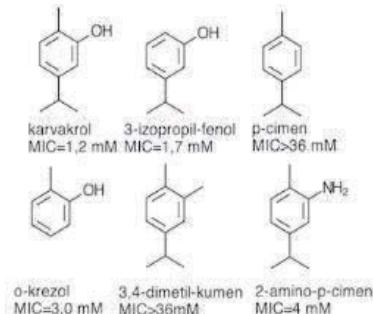
Uravnotežiti - harmonizacija fizičkog i psihičkog zdravlja.

Unaprijediti - edukacija, spoznaja da je najefikasniji pristup liječenju.

Tijelo, duh, um - međusobna povezanost i ovisnost svih tjelesnih sustava.

Aromaterapija se bavi čovjekom, njegovim fizičkim, emotivnim, mentalnim i duhovnim potrebama pa je danas velika pomoć konvencionalnoj medicini i uspješnosti liječenja čovjeka.

Ljudi kojima je nepoznato djelovanje i upotreba eteričnih ulja podcjenjuju rad aromaterapeuta, ne znajući da neka ulja moramo više ili manje koristiti zbog velike opasnosti na čovjekovo zdravlje.

AROMATOLOGIJA

Krajem 20. st. počelo se intenzivnije istraživati djelovanje biljaka na zdravlje čovjeka pa se proučava kemijski sastav, farmakologija i toksikologija eteričnih ulja. Mnogi farmakolozi, mikrobiolozi, kemičari pa i liječnici orijentirali su se na znanstveno proučavanje ulja, te se otvorilo novo područje zvano AROMATOLOGIJA (nauka o eteričnim uljima).

AROMATOLOGIJA – FARMACIJA BUDUĆNOSTI?

Sve više pripravaka bazira se na prirodnim osnovama. Ljekarne su počele sve više proizvoditi autentične proizvode na bazi bilja, kreme, sirupe, vodice, repelente, a i kad dođemo u njihove prostore sve više osjetimo mirise nama dragih biljaka. Mirisi potiču našu maštu i povećavaju volju za radom i životom. Osjetite li u snu miris cvijeća, sanjat ćete ugodne, pozitivne snove, a miris sumpora povezuje se s noćnim morama, pokazala je studija. Zato se sve više preporučuje da domovi za starije, bolnice, dnevni boravci imaju difuzere koji bi ispuštali mirise, ovisno o potrebama, a poslovne zgrade zbog veće produktivnosti.

AROMATERAPEUT je osoba koja kontrolirano primjenjuje eterična ulja za određenu tegobu (individualno) i prati njegov utjecaj.

AROMATERAPEUT ne liječi bolesti, on pomaže osobi da nađe uzroke problema i da vlastitim mehanizmima iz bolesnog stanja prijeđe u zdravo, koristeći se pritom esencijama biljaka i poštujući sve metode konvencionalne medicine.

TEHNIKE aromaterapeuta su: masaža, inhalacije, kupke i komprese.

Masaža - molekule ulja ulaze kroz kožu mehaničkim utrljavanjem, kroz pore i folikule.

Inhalacija - postupak namjernog udisanja molekula eteričnih ulja. Ova inhalacija ima fiziološki utjecaj, dok inhalacija preko mirisnih lampica više utječe na emocije.

Kupke - kao i kod masaže, samo što zbog lakšeg širenja pora brže ulazi u tkivo.

Komprese - oblozi za kronične i akutne boli. Mogu se kombinirati hladne i tople.

NAČELA AROMATERAPIJE

PRIKAZ NASTANKA BOLESTI:

POREMEĆENA FIZIČKO-EMOTIVNA RAVNOTEŽA

NASTANAK FIZIČKE BOLESTI ← PAD IMUNOLOŠKOG SUSTAVA

LITERATURA

1. Jezdić Z., Priručnik za aromaterapiju, Partner Original d.o.o., Zagreb 2003.
2. Vitas D., Staza mirisnih ulja, EuroFutura, Zagreb 2001.

Boli? Ne boli!

film tableta
LAGANA ZA GUTANJE
I ŽELUDAC

LUPOCET Bezbolno rješenje

Lupocet sadrži paracetamol.

SAMO ZA ZDRAVSTVENE RADNIKE. Ovaj promotivni materijal sadrži bitne podatke o lijeku koji su istovjetni cijelokupnom odobrenom sažetu svojstava lijeka te cijelokupnoj odobrenoj uputi sukladno članku 15. Pravilnika o načinu oglašavanja o lijekovima i homeopatskim proizvodima ("Narodne novine" broj 43/2015). Prije propisivanja, molimo proučite sažetak opisa svojstava lijeka koji je dostupan na internetskim stranicama HALMED-a - http://www.halmed.hr/?ln=hr&w=lijekovi#trazilica_lijekovi, na Belupovim internetskim stranicama - www.belupo.hr ili ga možete dobiti od stručnog suradnika Belupa. Tiskano u Hrvatskoj 2/2016.

HMELJ

(Humulus lupulus L., Cannabaceae)

Hmelj je zeljasta trajnica. Iz snažno razvijenoga i debelog podanca svakog se proljeća razvije više stabljika, dugih 3 do 6 m, koje se povijaju uvijek udesno oko grmova i drveća. Stabljika je obrasla brojnim bodljastim dlačicama, kojima se prilikom povijanja priljubljuje uz podlogu. Listovi su s dugom peteljkom, a plojka im je dlanasto urezana na 3 do 7 režnjeva. Na stabljici su raspoređeni suprotno. Zbog brojnih čekinjastih dlačica listovi su vrlo hrapavi. Biljke su dvodomne - na jednima se razvijaju samo muški, a na drugima samo ženski cvjetovi. Sitni i neugledni muški cvjetovi su zelenkastobijeli i združeni u viseće paštice. U industriji piva i za ljekovite namjene upotrebljavaju se samo "ženske biljke". Hmelj se oprasuje vjetrom pa su ženski cvjetovi bezbojni, a združeni su u karakteristične žućkastozelene, viseće cvatove jajasta oblika i nalik na češeriće.

Na predlistićima i pricyjetnim listićima pojedinih ženskih cvjetova mnoštvo je lupulinskih žlijezda. Iz tog cvata razvija se češerić hmelja. Hmelj cvate od lipnja do kolovoza. Za ljekovite namjene uzimaju se zreli ženski cvatovi (češerići, Lupuli strobulus) i lupulinske žlijezde koje iz takvog češerića ispadaju kao prah.

Djelatne tvari su lupulon, eterična ulja, flavonoidi, tanini, fenolne kiseline i amionokiseline. Priprema ekstrakata za prehrambene namjene (pivo) ide brzim sušenjem zrakom na 65°C, pri čemu je važno sačuvati supstancije za karakterističan gorak okus, zadržati dovoljnu količinu eteričnog ulja (koji je odgovoran za karakteristični miris piva) te postići trajnost od kvarenja. Kada se priprema ekstrakt za farmaceutske namjene, radi se ekstrakcija etanolom ili s CO₂.

Poznata su tri terapijska učinka hmelja: sedativno djelovanje, hormonalni učinak i poticanje želučane sekrecije. Kao sedativ djeluje kod nervoze, nesanice, nemira, duševne napetosti i blage depresije. Za poremećaje spavanja često se kombinira s valerijonom. Preporučene su i fiksne kombinacije: 300 mg valerijane i 50 mg hmelja. Kao takav preparat je djelotvorniji. Zbog sadržaja gorkih tvari, često se koristi kao amarum,

potiče lučenje želučane kiseline. Gorčinu duguje spojevima floroglucinolima. Ovisno o primjeni u pivu, razlikujemo alfa-frakciju, bogatu humulonom i intenzivne arome, koja djeluje i kao konzervans u pivu, te beta-frakciju, koja je gorka i bogata lupulonom. Smatra se da je antibakterijsko djelovanje (i time poticanje rasta kvasaca tijekom fermentacije) bilo presudno u odluci da hmelj i pivo „idu ruku pod ruku“.

Osim toga, hmelj djeluje i kao diuretik i ima analgetsko djelovanje. U narodnoj medicini upotrebljava se u menopauzi i protiv migrene, atopijskog dermatitisa, dispepsije te za poticanje apetita. Upotrebljava se za liječenje rana, čireva, ekcema i herpesa. U aromaterapiji se uzimaju osušeni listovi hmelja koji se stavljujaju u jastuke kao pomoć pri spavanju i za smirenje. Često se hmelj upotrebljava u proizvodnji homeopatskih lijekova protiv anksioznosti, nemira i poremećaja spavanja. Mnoge su kliničke studije dokazale učinkovitost hmelja u određenim stanjima, kao što je menopauza i simptomi praćeni menopauzom (vrućine, nesanica...). Hmelj se može koristiti kao čaj, ekstrakt ili u obliku tableta. Na tržištu najčešće dolazi u kombinaciji s valerijanom.

Hmelj je najpoznatiji kao sastojak piva, ljepota djelovanja hmelja je u njegovoj svestranosti. Ljekovitost hmelja je klinički nešto slabije ispitana u odnosu na neke druge ljekovite biljke, ali je nedvojbeno učinkovit. Kao što i priliči biljci protiv melankolije, priča o hmelju nipošto nije dosadna.

*Pripremila:
Vesna Anić*

IZ RADA DRUŠTVA

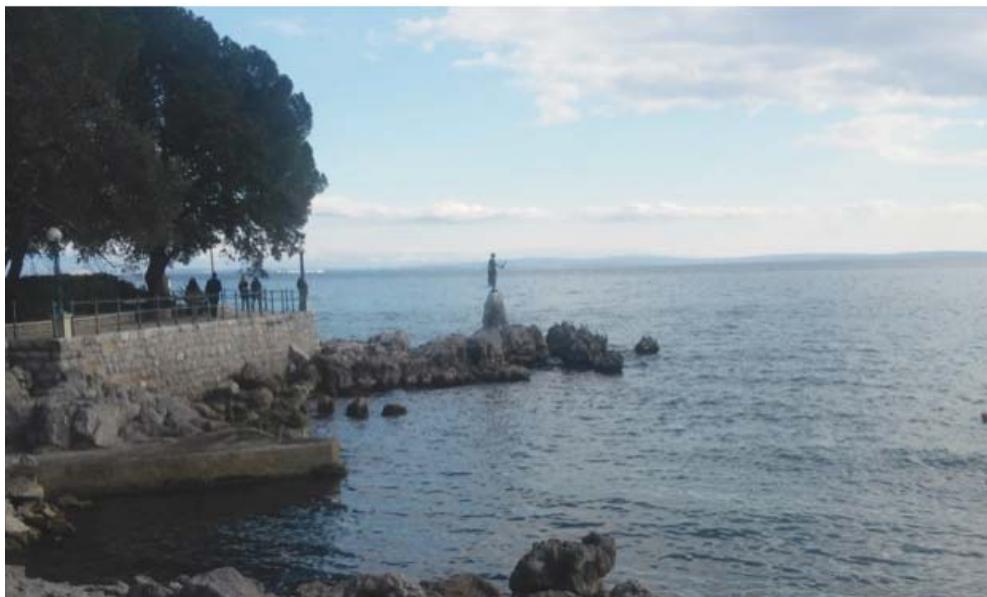
OBAVIJEST SVIM SUDIONICIMA SVEČANOG SABORA HDFT-a

Molimo sve kolegice i kolege, sudionike Svečanog sabora, da uplate članarinu za 2016. godinu do dolaska na sabor.

AGENCIJA TIP PUTOVANJA, obavijestit će svakog sudionika posebno, kada i gdje polazi autobus u kojem ima rezervirano mjesto za odlazak u Opatiju na proslavu 60. obljetnice HDFT-a.

GRAD OPATIJA

Na mjestu gdje se more najdublje usjeklo u kopno prema srcu Europe, podno planine i parka prirode Učka (1401 m), smjestila se Opatija (u prošlosti poznatija pod nazivom Abbazia), izvrstan odabir za odmor ljeti i zimi. Predivna priroda, parkovi, starinske austro-ugarske vile, šetališta i plaže već dugi niz godina privlače turiste iz Europe i svijeta. Opatija je vodeće turističko mjesto u Republici Hrvatskoj za organizaciju kongresa, seminara i savjetovanja. Naselje Opatija razvilo se oko benediktinske Opatije Sv. Jakova, koja se prvi put spominje 1453. godine.

Turistički razvoj Opatije počinje 1844. godine, izgradnjom "vile Angiolina", a brzi uspon doživljava nakon 1880. godine, kada cijelo područje kupuje Društvo južnih željeznica. Godine 1889. Opatija već ima uređene parkove, luksuzne vile, hotele i slične objekte, te dobiva status elitnog ljetovališta i zimovališta. Iste godine je svečano otvoren i dom "Zora" s čitaonicom koji je u to doba bio središte hrvatskog kulturnog života u Opatiji i okolici.

Zabavni dio boravka u Opatiji organizira Festival Opatija, ustanova koju je osnovao Grad Opatija radi obogaćivanja kulturnog života građana i gostiju, te joj povjerio na upravljanje Ljetnu pozornicu. Ljetna pozornica smještena je na zelenom "poluotoku" znamenitog opatijskog parka Angiolina, tik uz more. Jedinstvena lokacija i ambijent čine je najljepšim i najatraktivnijim objektom te namjene na Mediteranu. Velika pozornica s gledalištem sa 2500 sjedećih, odnosno 5000 stajaćih mjesta, idealna je upravo za održavanje svih glazbenih, scenskih ili kombiniranih umjetničkih formi, od klasičnih opera, baleta i mjuzikla preko suvremenih jazz, pop, rock i zabavnih koncerata do ostalih raznih društvenih manifestacija. Mala ljetna pozornica, sa 600

sjedećih mjesta osim što je “velika scena u malom”, pruža posjetiteljima i publici intimniji ugođaj. Prikladnija je za manje glazbene i scenske oblike.

Opatijsko gospodarstvo oslanja se najvećim dijelom na razvoj turizma i uslužnih djelatnosti budući da je upravo u Opatiji izgrađen prvi hotel na hrvatskom dijelu Jadrana, Hotel Kvarner. Opatija je pritom zbog svojih prednosti postala i nezaobilazno kulturno središte.

Klima - umjerena mediteranska klima s blagim zimama i podnošljivim ljetima. Prosječna ljetna temperatura zraka iznosi 22 °C, a zimska 7 °C. Temperatura mora ljeti se penje do 26 °C. Godišnja insolacija je oko 2000 sati.

Prostor Grada Opatije obuhvaća površinu od 54 km², ili 1,51% teritorija Primorsko-goranske županije i po veličini je na 22. mjestu od 36 gradova i općina u županiji. Prema neslužbenim rezultatima Popisa stanovništva iz 2011. godine, grad Opatija ima ukupno 11.759 stanovnika.

*Pripremio:
Stjepan Brkić, farm. teh.*

PISMO ZAHVALE JEDNOG OD OSNIVAČA DRUŠTVA NAŠEG KOLEGE GOSPODINA ZVONIMIRA FRANJČECA:

Zagreb, 23. 12. 2015.

Poštovane kolegice i kolege!

Zahvaljujem vam na pozivu za svečano obilježavanje 60. godišnjice postojanja i uspješnog djelovanja Hrvatskog društva farmaceutskih tehničara, što me je ugodno iznenadilo i obradovalo. Ali, sa žaljenjem moram javiti da zbog ozbiljno narušenog zdravlja neću moći prisustvovati toj, za naše društvo, značajnoj obljetnici.

Pozivnica za sudjelovanje na svečanom obilježavanju obljetnice društva oživjela je mnoga sjećanja na njegovo stvaranje i razvitak u uglednu stručno-društvenu organizaciju.

Djelovanje u USMERAH-u (Udruženju srednjih medicinskih radnika Hrvatske) nije omogućavalo pojedinim profilima zdravstvenih radnika kvalitetno usmjeravanje u svojoj užoj specijalnosti, pa se prišlo osnivanju stručnih društva uže specijalnosti (sanitarni tehničari, medicinske sestre i dr.)

Tako je osnovano i naše društvo. Počeci su bili teški.

Bez novca i životnog prostora, pa i bez organizacijskog iskustva, nastojali smo prema mogućnostima pridonijeti podizanju stručnosti i ugledu farmaceutskih tehničara kao zdravstvenih djelatnika.

Prvo pitanje koje je trebalo riješiti, bilo je pitanje naziva. Smatrali smo da naziv „farmaceutski pomoćnik“ nije bio primjeren, pa smo nakon upornog dokazivanja i uvjerenjivanja uspjeli dokazati da je FARMACEUTSKI TEHNIČAR mnogo primjereniji, pa se i danas koristi.

Društvo se dalje razvijalo osnivanjem podružnica u Zagrebu i svim većim mjestima. Djelovanjem podružnica pridonosilo se informiranju članova o svim zbijanjima u struci i društvu, kao i kontinuiranom radu na stručnom usavršavanju.

Društvo se istaknulo kao organizator I. kongresa farmaceutskih tehničara bivše države.

Značajni su bili višednevni tematski stručni skupovi, za koje su i posebno zanimanje pokazivale farmaceutska i kozmetička industrija.

Međunarodna suradnja nije bila razvijena, što smatramo nedostatkom. A jedini inozemni kontakt ostvaren je s kolegama iz Čehoslovačke.

Informiranju i stručnom usavršavanju uvelike je pridonijelo izdavanje Biltena, koji su besplatno primali svi članovi društva. Prvi brojevi izrađivani su „primitivno“, ciklostilom, a postupno se podizala kvaliteta sadržaja i tehničke izvedbe.

Stvaranjem neovisne države Hrvatske društvo se dobro uklopilo u novo društveno uređenje. Premda i dalje svoje djelovanje zasniva na volonterskom radu, uspjesi su jasno vidljivi. Vrlo dobra organizacija stručnog rada u podružnicama i na republičkoj razini, izvanrednom časopisu - i stručno i tehnički - dobra suradnja sa školom i zapaženi rezultati u međunarodnoj suradnji zaslužuju svaku pohvalu.

Čestitam vam na uspješnim rezultatima, sa željom da s takvim entuzijazmom i dalje nastavite i pridonosite ugledu naše struke i društva.

Žao mi je što ne mogu biti na proslavi zajedno s vama, pa vas na ovaj način srdačno pozdravljam i želim vam puno uspjeha u daljem radu.

Zvonimir Franjčec

POSJET MEDICINSKOJ ŠKOLI VIKTOROVAC U SISKU

Koncem 2015. godine, kao predsjednica Podružnice sisačko-moslavačke, posjetila sam završni razred učenika za zvanje farmaceutski tehničar Srednje medicinske škole Viktorovac u Sisku. Uz iznimnu suradnju sa srednjom školom i osobito mag. pharm. Jasnom Selihar, stručnim predavačem u toj školi, i tvrtkom Milsing d.o.o., obradovali su me učenici i njihova radoznalost. Čak su me iznenadili nekim pitanjima jer doista se vidi da mnogo toga znaju o struci, o tome što ih čeka kad završe školu, znaju o tome da njihova radna mjesta masovno zauzimaju prekvalificirani farmaceutski tehničari, te su me pitali što mi kao udruga poduzimamo u vezi s tim... Znaju i o postojanju HDFT-a te sam ih pozvala i da se učlane u društvo. Moj školski sat s budućim kolegicama i kolegama protekao je brzo u doista konstruktivnom razgovoru, što me jako obradovalo, zaključila sam da vole to što su izabrali. Na kraju sam im podijelila darove iz Milsinga i zaželjela im mnogo uspjeha u budućnosti i dobrodošlicu u HDFT-ovu Podružnicu sisačko-moslavačku.

*Predsjednica HDFT-ove
Podružnice sisačko-moslavačke
Zejneba Mikulić*

IZ RADA PODRUŽNICA

PODRUŽNICA PRIMORSKO-GORANSKO-ISTARSKA

Predavanje u suradnji s tvrtkom Bayer d.o.o., održano 6.1.2016. u Pazinu, za sudionike iz Rijeke i Pule.

Tema predavanja: Bepanthol eye drops. i Iberogast – moć ljekovitog bilja za zdravu probavu.

Predavač: Anita Mustedanagić, mag. admin. sanit.

PODRUŽNICA SISAČKO-MOSLAVAČKA

Predavanje u suradnji s tvrtkom Bayer d.o.o., održano 11.2.2016. u Sisku.

Tema predavanja: Aspirin plus C forte i Supradyn energy.

Predavač: Anita Mustedanagić, mag. admin. sanit.

PODRUŽNICA ZAGREBA

Predavanje u suradnji s tvrtkom Stella Mediterranea, održano 10.12.2015. u Zagrebu.

Tema predavanja: Uloga fitoterapije u olakšavanju simptoma u donjem dijelu mokraćnog sustava kod muškaraca.

Predavač: mr. sc. Selma Kuvačić, mag. med. biochem.

Predavanje u suradnji s tvrtkom Alpen Pharma d.o.o., održano 10.02.2016. i 11.02.2016. u Zagrebu.

Tema predavanja: Infekcije gornjih dišnih puteva, i Nove terapijske mogućnosti kod dojenčadi.

Predavači: dr. med. Antun Bačić, KB Merkur

dr. med. Drago Bošić, KB Dubrava

Prvi put u suradnji s tvrtkom Alpen Pharma d.o.o., održana su dva stručno-promotivna predavanja u HDFT-ovim prostorijama, u Vlaškoj 81a.

Na vrlo zanimljiv način predavači su nam opisali mehanizam djelovanja biljnih lijekova (Cinnabsina, Umcalora, Esberitoxa i Immunokinda), te potkrijepili raznim iskustvima iz prakse. Važno je napomenuti da su preparati biljni lijekovi odobreni od HALMED-a.

Velik odaziv mladih kolegica i kolega posebno nas je razveselio, uz ugodno druženje većini njih prvi put u našem prostoru gdje su svi uvijek dobrodošli.

*Predsjednica HDFT-ove
Podružnice Zagreba
Tatjana Živković*

Predavanje u suradnji s tvrtkom Krka – Farma d. o. o., održano 25.2.2016. u Zagrebu.

Tema predavanja: Ne dopustite da vam život bude u pauzi tijekom prehladne sezone.

Predavač: dr. med. Valentina Nakić

Predavanje u suradnji s HFD-om, održano 4.3.2016. u Zagrebu.

Izvješće o stručnom usavršavanju farmaceutskih tehničara.

Radi stalnog stručnog usavršavanja farmaceutskih tehničara HDFT-a, u suradnji s HFD-om, 4. ožujka 2016. u predavaonici HFD-a, održano je stručno predavanje „Hitna kontracepcija u ljekarničkoj praksi“. Predavanju je nazočilo 60-ak kolegica i kolega iz svih krajeva Hrvatske, tj. podružnica HDFT-a.

Teme predavanja:

- Smjernice o oralnoj hitnoj kontracepciji - Stavovi i preporuke Hrvatskog liječničkog zbora i ginekoloških udruženja.

Predavač: dr. sc. Tatjana Pavelić Turudić, dr. med. spec. ginekolog.

- Stručni, pravni i znanstveni aspekti hitne kontracepcije: iskustva kod bezreceptnog izdavanja,

Predavač: dr. sc. Arijana Meštrović, mag.pharm.

- Hitna kontracepcija - Hrvatski status i iskustva iz EU,

Predavač: Lejla Bosak, dr. med.

- Radionica (slučajevi iz prakse).

Izuzetno dobro predavanje s nizom preporuka - kako savjetovati pacijentiku i što obavezno treba uključiti u razgovor, te razgovor o slučajevima iz prakse.

Osobito nas se dojmila interaktivna radionica, u kojoj su sudjelovali svi predavači, kolegice i kolege. Pet različitih primjera slučajeva iz prakse rješavali smo kako bismo mogli u svojim radnim sredinama što bolje pomoći pacijenticama.

Naše druženje završili smo sa zaključkom da je bilo uspješno te da ćemo se uskoro ponovo naći na nekom novom stručno-edukativnom predavanju.

*Zejneba Mikulić,
predsjednica HDFT-ove
Podružnice sisacko-moslavačke*

PODRUŽNICA VARAŽDINSKO-MEĐIMURSKA

**Predavanje u suradnji s tvrtkom Krka – Farma d.o.o., održano 18.2.2016.
u Varaždinu.**

Tema predavanja: Samoliječenje infekcija gornjeg respiratornog trakta.

Predavač: Verdijana Pavlović, dr. med.

Martina Jakopović Tonjac, stručna suradnica Krka farme

PODRUŽNICA DALMACIJE

Predavanje u suradnji s tvrtkom Apipharma d.o.o., održano 22.2.2016. u Splitu.

Teme predavanja: Propolis- prirodni antibiotik u službi zdravlja,

Proizvodnja mednih sirupa i tekućih dodataka prehrani prema GMP uvjetima.

Kontrola kvalitete sirovina u proizvodima s propolisom i matičnom mlijecima.

Predavač: Martin Lalić, mr. pharm.

Škiljite

Zaštite svoje oči od djelovanja alergena uz pomoć Vizol S Allergy. Dјeluju preventivno i ublažava simptome alergije, svrbeža, crvenila i prekomjernog suzenja očiju.

jgl

DOGAĐANJA

JETRA MOŽE BITI BOLESNA I BEZ KONZUMIRANJA ALKOHOLA

Svjetski priznat stručnjak za bolesti jetre i probavnog sustava - prof. dr. sc. Boris Vucelić, o nealkoholnoj masnoj jetri i prevenciji ove najčešće kronične bolesti jetre zapadne civilizacije.

Prekomjerno uživanje u hrani i piću, najčešće tijekom blagdana, može - osim kojeg kilograma viška - **dovesti i do nakupljanja masnoće u jetri**. Upravo je jetra svojevrsni filter, koji svakodnevno pomaže čišćenju organizma od štetnih tvari koje unesemo. Od previše hrane i pića, do pojedinih vrsta lijekova - sve to prolazi kroz našu jetru koja je zaslužna za zdravlje i održavanje imuniteta našeg organizma.

Stanje poremećene funkcije jetre može se razviti u bolest, čija učestalost i komplikacije postaju alarmantni. Iako se bolesti jetre **najčešće vežu uz pretjeranu konzumaciju alkohola, bolest nealkoholne masne jetre (nonalcoholic fatty liver disease, NAFLD)** najčešća je kronična bolest jetre zapadne civilizacije, koja **počinje nakupljanjem masti u jetri, ali bez konzumiranja alkohola**.

Bolest se dijeli u dvije podskupine: **nealkoholnu masnu jetru (nonalcoholic fatty liver, NAFL)** i **nealkoholni steatohepatitis (nonalcoholic steatohepatitis, NASH)**. Samo ime kaže da je NASH karakteriziran upalom i agresivnijim oblikom bolesti. O ozbiljnosti te bolesti dovoljno govori činjenica da **tijekom 10 godina oko 20 % bolesnika s NASH-om razvije cirozu jetre, a 10 % ih umre**. Registri transplantacije jetre pokazuju da je NAFLD indikacija za transplantaciju u 10 % transplantiranih bolesnika.

Osvrnuo se na to i **prof. dr. sc. Boris Vucelić, priznati hrvatski gastroenterolog**, koji se odnedavno priključio timu vrhunskih liječnika u zagrebačkoj internističko-pedijatrijskoj poliklinici Arista: „**Bolest nealkoholne masne jetre uzrok je čak 75 % kroničnih bolesti jetre, osobito zabrinjava činjenica da je sve češći uzrok kronične bolesti jetre kod djece. Ako se ne liječi, prvenstveno promjenom prehrambenih navika i nezdravog načina života, ova bolest može predstavljati rastući problem koji može prouzročiti ozbiljno oštećenje jetre te pogoršati ostale oblike kroničnog oboljenja jetre.**“

Kako ističe prof. Vucelić, učestalost ove bolesti nažalost u populaciji rapidno raste, kao što raste i učestalost rizičnih čimbenika za ovu bolest. To su na, prvom mjestu: **debljina, šećerna bolest tipa 2, poremećaji lipida, hipertenzija**.

Bolest se najčešće javlja u dobi od 40 do 50 godina, podjednako je prisutna kod oba spola. Kod djece je bolest češća u djevojčica.

Ne zanemarujte simptome umora, slabosti i tuge boli pod desnim rebrrom.

Većina bolesnika s bolešću **nealkoholne masne jetre** nema simptoma. Međutim, u izraženijim oblicima bolesti mogu se osjetiti simptomi poput umora, slabosti i malaksalosti te osjećaja tuge boli pod desnim rebranim lukom. Povećana jetra nalazi se u 20 % bolesnika kod uznapredovale bolesti.

DIJAGNOZA BOLESTI

Laboratorijski se nalaze povišene aminotransferaze - kada je ALT viši od AST, a kod alkoholne bolesti jetre taj je odnos obrnut. Važno je prepoznati činjenicu da stupanj povišenja enzima nije nužno povezan s težinom jetrenog oštećenja. Ostale dijagnostičke metode su ultrazvuk jetre, kompjutorizirana tomografija (CT), magnetska rezonancija (MRI) te biopsija jetre.

KAKO LIJEČITI BOLEST

Specifičnih lijekova nema te, prije svega, treba uvesti promjene u načinu prehrane i fizičke aktivnosti i djelovati na rizične faktore za razvoj bolesti.

Prof. dr. sc. Boris Vučelić ističe: „*Kod bolesti nealkoholne masne jetre potrebno je postupno regulirati tjelesnu težinu jer nagli gubitak težine može pogoršati bolest. Bitna je i redovita fizička aktivnost; potrebno je, po mogućnosti, svaki dan brzo hodati barem pola sata. Nužna je promjena prehrane. Uz uobičajene prehrambene mjere koje se prepisuju - maslinovo ulje, kava i omega-3 masne kiseline - pokazali su se kao korisni dodaci prehrani za očuvanje zdravlja jetre.*“

Preuzeto od Pragma komunikacije

Tvoje grlo je tvoja snaga.

Septoleté[®] duo

Novi lijek za bolno grlo sa jedinstvenom formulom za **cjelovito liječenje grlobolje:**

- Brzo ublažava bol u grlu
- Uklanja simptome upale
- Djeluje na uzročnike infekcije

www.krka-farma.hr

 KRKA

Naša inovativnost i znanje za djelotvorne i neškodljive proizvode vrhunske kakovće.

Prije upotrebe pažljivo pročitati uputu o lijeku.
Za obavijesti o indikacijama, mjerama opreza i nuspojavama upitajte svog liječnika ili ljekarnika.

KAD NOS NE RADI, RADI MERALYS.

Meralys HA je inovativni lijek sa zajedničkim djelovanjem triju sastavnica ksilometazolina, morske vode i hijaluronske kiseline. Predstavlja novi koncept koji snažno djeluje na začepjen nos, a istovremeno je pažljiv prema nosu. Meralys HA ne sadrži konzervans i djeluje do 10 sati nakon primjene.

3u1

M^{HA}

**UČINKOVITO
ODČEPLJUJE**

**RAZRJEĐUJE
SLUŽ**

**ŠТИ
SLUZNICU**

Meralys HA 0,5 mg/ml i 1 mg/ml sprej za nos, ksilometazolinklorid

jgl
Kao kap vode na dlanu

jgl obitelj

www.facebook.com/JGLobitelj

www.jgl.hr

Savjete i obavijesti o proizvodima možete dobiti ponedjeljkom, srijedom i četvrtkom od 15 do 19 h pozivom na broj našega savjetovališta: 01/3010946.

INOVACIJA
NADOMJESNA
KOZMETIKA

Ublažite znakove menopauze na Vašoj koži,
danju i noću. Gustoća. Volumen. Blistavost.

NEOVADIOL NADOMJESNI KOMPLEKS*

Obnavlja mladenački izgled kože.

Vichy prvi put donosi nadomjesni kozmetički kompleks koji objedinjuje [HIJALURONSKU KISELINU] s visokom dozom [PRO-XYLANE] kako bi djelovao na 3 osnovna markera kože koji su pogodeni menopauzom. Koža je na dodir gušća: slojevi kože ponovo pronalaze svoju gustoću i elastičnost. Volumen: konture lica su definiranije. Koža je ujednačena i blistava. Produljite učinkovitost Vaše dnevne njage i tijekom noći s novom noćnom njegom Neovadiol Night s nadomjesnim kompleksom*. Nova iznimno svježa noćna formula ublažava znakove menopauze i tijekom noći. Doživite osjećaj hlađenja. Do -2,7 °C niža temperatura** nakon nanošenja i zaglađene bore nakon buđenja.

Upitajte svog ljekarnika / www.vichy.hr

ZA OSJETLJIVU KOŽU. HIPOALERGENO. S VICHY TERMALNOM VODOM.

* Nadomjesni kozmetički kompleks.

** Termografski test - temperatura mjerena 1 minutu nakon nanošenja.

Jaka grlobolja?

Uzmite Strepfen 8,75 mg pastile
koje imaju višestruko djelovanje.

Odrasli i djeca iznad 12 godina. Po potrebi polagano otopiti jednu pastilu u ustima svaka 3-6 sata. Uzeti najviše 5 pastila u razdoblju od 24 sata.
Pažljivo pročitajte priloženu uputu prije primjene. Lijek se izdaje bez recepta.

Prije upotrebe pažljivo pročitajte uputu o lijeku,
a o rizicima i nuspojavama upitajte svog liječnika ili ljekarnika.

nailner®

NOVA FORMULACIJA

Nemilosrdan prema
gljivicama na noktima

njega za
nokte

UKLANJA gljivične infekcije noktiju

Jedinstvena formulacija smanjuje pH vrijednost nokta i zaustavlja širenje gljivične infekcije noktiju.

SPRJEĆAVA ponovnu infekciju

Održava prirodno nisku vrijednost pH, koja sprječava preživljavanje gljivica.

NJEGUJE nokat

Sprječava krhkost i lomljivost noktiju.

BROJ 1

PO IZBORU POTROŠAČA*

www.naturalwealth.com.hr

*Kategorija: Vitaminii; na temelju znanstvenog istraživanja CAWI-DEEPMA

Enzimi

ključ zdravije probave

Digest Gold ATPro™

- ✓ dodatak prehrani
- ✓ sadrži probavne enzime - proteazu, lipazu, amilazu, celulazu i druge
- ✓ pojačana formulacija enzima za potporu i održavanje zdrave probave
- ✓ sadrži ATPro™ (ATP, magnezijev citrat, alfa lipoična kiselina, Co Q10)
- ✓ uzima se neposredno prije jela
- ✓ patentirani proces proizvodnje Thera-blend®

OKTAL PHARMA
Vaš najbolji izbor

Dostupan bez recepta u ljekarnama i specijaliziranim prodavaonicama

MI smo
najjača
vojska
dobrih
bakterija

Zašto trebate Bio-Kult®?

Kao što je vojska jača što ima više vojnika, tako i više sojeva u Bio-Kultu® doprinosi njegovoј boljoј učinkovitosti.

Snažna, prirodna formula sadrži čak 14 pažljivo odabranih sojeva dobrih bakterija koje doprinose održavanju dovoljnog broja dobrih bakterija u organizmu.

Bio-Kult® mogu koristiti trudnice, no preporuča se potražiti savjete liječnika ili ljekarnika prije uzimanja bilo kojeg dodatka prehrani.

**Odaberite najjače snage dobrih bakterija.
Vaše će vam tijelo biti zahvalno.**

Bio-Kult®
www.bio-cult.com

OKTAL PHARMA
Vaš najbolji izbor

Uzmi pauzu od

meno pauze

*i uživaj u svojim
najboljim godinama!*

Jana Dolacal

NA PRIRODNOJ BAZI

I X DNEVNO
DAN I X DNEVNO
NOĆ

24-SATNA PODRŠKA

PharmaS® www.femopause.hr

PharmaS
femopause®

PERIMENOPAUZA

MENOPAUZA

POSTMENOPAUZA

Femopause gold

dodatak prehrani | 30 vegetabilnih kapsula

Femopause GOLD za vitalno zlatno doba!

www.femipausegold.hr

US Patent 7,680,532

MOŽDANI UDAR

• prevencijom do zdravlja

Arterijska hipertenzija
i fibrilacija atrija
glavni su čimbenici
rizika za nastanak
MOŽDANOG UDARA^[1]

Microlife AFIB,
jedini tlakomjer
s inovativnom
metodom otkrivanja
atrijske fibrilacije^[2,3]

Preporuka Hrvatskog
kardiološkog društva
Preporuka Hrvatskog
društva za hipertenziju

microlife
A partner for people. For life.

^[1] Wolf PA, Abbott RD, Kannel WB. Atrial fibrillation as an independent risk factor for stroke: the Framingham Study. *Stroke* 1991; 22:983-8

^[2] Stergiou GS et al. Diagnostic accuracy of a home blood pressure monitor to detect atrial fibrillation. *J Hum Hypertens* 2009; 23:654-658

^[3] Wiesel J et al, Detection of Atrial Fibrillation using a modified microlife blood pressure monitor. *Am J Hypertens* 2009; 22:845-852

Samo u ljekarnama

SWISS
DESIGN

SALVUS

MA KAKVA BOL, UZMI RAPIDOL

ODABERITE RAPIDOL! BRZO UBLAŽAVA BOL.*

* Rapidol S se u organizmu resorbira 3 puta brže od običnih tableta ibuprofena i dostiže maksimalne koncentracije u plazmi za 30 minuta.

Prije upotrebe pažljivo pročitajte uputu o lijeku, a o rizicima i nuspojavama upitajte svog liječnika ili ljekarnika.

Obavijesti

*Članom društva ne postaje
se slanjem pristupnice,
već uplatom članarine
i upisnine.*

*Članovi HDFT-a koji se nakon
stručnog skupa iščlanjuju iz društva,
te ponovno pred skup - na kojem
sudjeluju - učlanjuju,
plaćaju novu upisninu od **300 kn**
i članarinu za tekuću godinu od **160 kn**.*

KAKO PLATITI ČLANARINU?

NALOG ZA NACIONALNA PLAĆANJA			
PLATITELJ (naziv/ime i adresa): HRVATSKO DRUŠTVO FARMACEUTSKIH TEHNIČARA CAPRAŠKA 1,ZAGREB	Hitno: ☐ Valuta plaćanja: ☐ Iznos: ☐ =160,00	IBAN ili broj računa platitelja: Model: Poziv na broj platitelja:	
PRIMATELJ (naziv/ime i adresa): HR00	IBAN ili broj računa primatelja: Model: Poziv na broj primatelja:	IBAN ili broj računa primatelja: Model: Poziv na broj primatelja:	
Šifra namjene: Datum izvršenja:		Opis plaćanja: ČLANARINA HDFT-a za 2016. godinu	IBAN (račun primatelja): HR3423600001101240952
Pečat korisnika PU		Potpis korisnika PU	
Ovjera			

Svoju člansku obvezu plaćanja članarine redovito možete obaviti uplatom svake srijede u prostorijama HDFT-a, Zagreb, Vlaška 81a (dvorište) (za članove iz Zagreba i okolice), kod predsjednika podružnica prema dogovoru ili uplatom na račun HDFT-a. Kod uplate putem uplatnice, molimo vas da ispunite sve rubrike: 1. za godinu za koju plaćate članarinu, 2. svoj broj članske iskaznice, svoj OIB i 3. točan broj IBAN HR3423600001101240952, te svoje ime i prezime.

Zahvaljujemo svima koji su podmirili svoju člansku obvezu.

Ako ste iz bilo kojeg razloga ostali u dugu, članarinu treba uplatiti prvo za protekle godine.

Odlukom Središnjeg odbora članarina se mora uplatiti do 1. ožujka tekuće godine.

*Obavezno javite na adresu HDFT-a
svaku promjenu prezimena,
adrese stanovanja i mesta rada.*

**ČLANARINA JE OSNOVNI IZVOR
NAŠIH PRIHODA!!!**

UPUTE ZA SURADNJU

Časopis donosi

1. Originalne stručne radeve iz područja farmacije i srodnih struka.
2. Informacije o novoodobrenim lijekovima, prirodnim lijekovima, homeopatskim proizvodima, dijetetskim namirnicama i preparatima za medicinsku kozmetiku.
3. Intervjuje s uglednicima iz javnog života i struke, te članovima HDFT-a.
4. Članke o radu farmaceutskih ustanova i poduzeća te komentare zakonskih propisa i podzakonskih akata važnih za struku.
5. Izvješća o radu tijela HDFT-a, komisija i podružnica, te održanim skupovima u organizaciji HDFT-a ili drugim udruženjima čija tematika predstavlja interes članova.
6. Upite članova s odgovorima.
7. Društvenu rubriku.
8. Različite vijesti i obavijesti.

Tehničke upute za pripremu tekstova za objavljivanje

1. Tekstovi mogu biti dostavljeni na CD-u ili elektronskom poštom, pisani u programu Microsoft Word document, s dvostrukim proredom, format B5 (ISO), sve marge 2,5 cm; slova times, veličina 11pt.
2. Crteži, tablice i fotografije - trebaju biti jasni i oštri, da se mogu valjano reproducirati. Trebaju biti označeni brojem, odnosno mjestom gdje se nalaze u tekstu, a slike pojedinačno spremiti kao posebni dokumenti u JPG formatu
3. Na početku teksta upisati
 - naslov, ime(na) i prezime(na) autora, titula, znanstveni stupanj
 - pune nazive ustanove
 - podnaslove u tekstu pisati **bold** slovima i odvojiti razmakom između redova
4. Literaturu citirati redoslijedom, kako je navedena u tekstu, te dolje navedenim načinom.
Časopisi: prezime autora i inicial imena, naslov članka u originalu, skraćeni naziv časopisa prema međunarodnim referentnim časopisima, godište izlaženja, svezak, godina izdanja i stranice.
Primjer: Francetić I., Vrhovac B., Praćenje nuspojava lijekova u Hrvatskoj 1993. godine
Pharmac 32 (1994), 221-36.
Knjige: prezime autora i inicial imena, naslov knjige, izdavač, grad, godina izdanja i stranica.
Primjer: Bencarić L., Registrar lijekova u Hrvatskoj, Udruga zdravstva Zagreb, Zagreb, 1994, 34.
5. Preporučena duljina teksta je 5 – 10 stranica.
6. Svi tekstovi podliježu lekturi.
7. Materijali se šalju na adresu izdavača: Hrvatsko društvo farmaceutskih tehničara, Vlaška 81a (dvorište), (Medika) 10000 Zagreb, ili elektronskom poštom na adresu: urednistvo@hdft.hr
8. Materijali se ne vraćaju.

“FARMACEUTSKI TEHNIČAR” je stručno informativno glasilo Hrvatskog društva farmaceutskih tehničara sa sjedištem u Zagrebu, Vlaška 81a (dvorište). Upisano u registar Udruge RH, 6. travnja 1998. godine pod brojem 00000551.

Ured za priopćavanje Vlade RH, temeljem Zakona o priopćavanju, izdao je potvrdu pod rednim brojem 50402/97-01, 9. svibnja 1997. godine o prijavi novina i odobrio izlaženje ISSN 0350-5715.

Osnivač lista je Hrvatsko društvo farmaceutskih tehničara, a financira se sredstvima HDFT-a i prodajom stranica lista za promidžbene poruke, uz pomoć drugih institucija i donatora.

Stručno informativni časopis izlazio je od 1968. do 1975. godine pod imenom BILTEN; 8 god., 16 brojeva, a od 1976. do 1985. godine, 9 god., 11 brojeva pod imenom FARMACEUTSKI TEHNIČAR.

List izlazi četiri puta godišnje u obimu koji utvrđuje nakladnik, a primaju ga svi članovi HDFT-a besplatno. **Odgovornost za stručnost tekstova preuzimaju autori.**

SADRŽAJ

Izreka	3
Uvodnik	5

STRUČNI ČLANCI

„Internet ljekarništvo“ u Hrvatskoj danas	7
Ljekovitost masline	17
Aromaterapija	21
Hmelj	25

IZ RADA DRUŠTVA

Obavijest	27
Opatija	28
Pismo Zvonimira Frančeca	30
Posjet medicinskoj školi Viktorovac u Sisku	32

IZ RADA PODRUŽNICA

Podružnica primorsko-goransko-istarska	33
Podružnica sisačko-moslavačka	33
Podružnica Zagreba	33
Podružnica varaždinsko-međimurska	35
Podružnica Dalmacije	35

DOGAĐANJA

Jetra može biti bolesna i bez konzumiranja alkohola	37
---	----

OBAVIJESTI	49
-------------------------	-----------